

Szövetségkötés a Sínainál

SZOMBAT DÉLUTÁN

E HETI TANULMÁNYUNK: 2Mózes 19:1–20:17; 5Mózes 5:6-21;
Róma 3:20-24; 10:4; Jakab 1:23-25; Jelenések 21:3

„Láttátok, hogy mit tettem Egyiptommal, és hogy sasszárnyakon hordoztalak titeket, és magamhoz vontalak titeket. Most azért ha figyelmesen hallgattok a szavamra, és megtartjátok szövetségemet, ti lesztek az én népem valamenynyi nép közül, bár enyém az egész föld. És papok birodalma és szent nép lesztek” (2Móz 19:4-6, ÚRK).

Hova vezette Isten Izraelt, miután megszabadította őket Egyiptomból? Az ígélet földjére, hova máshova? Bármennyire igaz is ez földrajzi értelemben, teológiai szempontból téves. Isten maga adja meg a helyes választ: *„Láttátok, hogy mit tettem Egyiptommal, és hogy sasszárnyakon hordoztalak titeket, és magamhoz vontalak titeket”* (2Móz 19:4, ÚRK). A kérdésre adott bibliaiteológia válasz tehát rámutat, mi volt Isten számára a legfontosabb, mi volt a célja: magához akarta vonni őket.

Amikor az ember eltávolodik Istentől, Ő megkeresi, visszahívja magához. Ennek az alapvető igazságnak legjobb példája az, ami az Éden kertjében történt, miután Ádám és Éva bűnt követett el Isten ellen, nem engedelmessé váltak a parancsának, majd elrejtőztek előle. Isten kezdeményezett, amikor megkérdezte: *„Hol vagy”* (1Móz 3:9)? Mindig Ő teszi meg az első lépést. Jézus a szívünkre hatva szól: *„Jöjjetek éh hozzám mindnyájan, akik megfáradtatok és meg vagytok terhelve, és én megnyugvást adok nektek. Vegyétek magatokra az én ígámat, és tanuljátok meg tőlem, hogy én szelíd és alázatos szívű vagyok, és lelketek nyugalmat talál”* (Mt 11:28-29, ÚRK).

Isten mindannyiunkat hív, és az örök sorsunk azon múlik, hogy mit felelünk neki.

A SÍNAI-HEGYNÉL

Olvassuk el 2Móz 19:1-8 verseit! Mit ígért Isten a népnek a Sínai-hegy lábánál?

Isten vezette az izraelitákat a Sínai-hegyhez, ahol nem sokkal később a Tízparancsolatot adta nekik. A Sínai-félsziget egyik hegye a *Jebel Musa* (magassága: 2285 m), Mózes valószínűleg több alkalommal találkozott ott Istennel (pl. 2Móz 3:1; 19:2; 24:18), mint ahogy hosszú évekkel később Illés is (1Kir 19:8). Ez ugyanaz a hegy, ahol Isten elhívta Mózeset, hogy vezesse ki a népet Egyiptomból (2Móz 3:1, 10). Akkor mondta el neki, hogy a megszábadított néppel majd ugyanott fogják Őt imádni. Ez is jel lesz Mózes számára, hogy valóban Ábrahám, Izsák és Jákób Istene vezeti őket (2Móz 3:12).

A vándorlás két hónapja után az izraeliták megérkeztek a Sínaihoz (2Móz 19:1), ahol nagyjából egy évig maradtak (vö. 2Móz 19:1 és 4Móz 10:11-12 verseit). Az egy év során számos törvény született, amint azt lejegyzik 2Móz 19–40. és 3Móz 1–27. fejezetei, valamint 4Móz 1:1–10:10 szakasza. Mózes öt könyvének központi része az Izraelnek a Sínai-hegynél töltött időszakáról szóló elbeszélés. Itt találjuk annak alapvetését, hogy Izrael Isten választott népévé lett, az egyetlen nemzet, amely nem süllyedt pogányságba és bálványimádásba. Isten megtette a kezdő lépést, szövetséget kötött Izraellel. Azzal a feltétellel, hogy a nép engedelmeskedik és kapcsolatban marad vele, Isten megígérte nekik: drága népévé, papok birodalmává, szent néppé teszi őket.

Szent népnek lenni azt jelenti, hogy Istennek szentelik magukat és az Ő jellemét mutatják be másoknak is, kiváltképp a körülöttük élő népeknek. Arra is szólította őket az Úr, hogy papok birodalmaként éljenek, vagyis más népeket is hozzanak kapcsolatba vele, vezessék hozzá őket, tanítsák meg őket az Ő útjaira és törvényeire. Azért kellett Isten népévé lenniük, hogy Izrael a világosság csatornája legyen, amely által az Úr ismeretének és jellemének világossága eljut a világhoz.

Ez a szövetség az Isten és népe közötti kapcsolat megalapítása volt. Így hangzik a szövetség általános megfogalmazása, bár a különböző szövegekben van egy kis eltérés: „*Népemmé fogadlak titeket, Istenetek leszek*” (2Móz 6:7, ÚRK, lásd még 3Móz 26:12; Jer 24:7; 31:33; Zsid 8:10; Jel 21:3).

Gondoljunk bele, hogy Isten „népe”, „kincse” vagyunk! Milyen különleges kiváltságokat jelent ez? Milyen felelősséggel jár együtt?

FELKÉSZÜLNI AZ AJÁNDÉKRA

Olvassuk el 2Móz 19:9-25 verseit! Isten hogyan készítette fel Izraelt a Tízparancsolat kinyilatkoztatására?

Isten konkrét utasításokat adott arra nézve, hogyan kell az izraelitáknak felkészülni a törvényadásra a Sínai-hegynél. Külső tisztaságuknak azt kellett tükröznie, hogy teljes mértékben Istennek szentelték magukat. Készen kellett állniuk akkorra, amikor az Úr dicsősége ragyogó módon megnyilatkozik. Amikor pedig ez megtörtént, „*mennydörgés, villámlás és sűrű felhő támadt a hegyen és igen erős kürtzengés. Ekkor az egész táborbeli nép megrémült*” (2Móz 19:16, ÚRK). A Tízparancsolat Isten kinyilatkoztatásának és bibliai etikájának szíve-lényege. Ez a lényege és az alapja az egész emberiségre vonatkozó isteni zsinórmértéknek, elvei örökkévalóak és egyetemesek.

A bibliai beszámoló szerint Isten jelentette ki a Tízparancsolatot (2Móz 19:19; 20:1; 5Móz 5:4-5, 24), és Ő maga írta is le (2Móz 24:12; 31:18; 5Móz 5:22). Külön ajándékként Mózes kétszer is megkapta (2Móz 32:19; 34:1; 5Móz 10:1-2).

Mózes második könyve úgy nevezi a Tízparancsolatot, hogy „*bizonyosság*” (héberül: *'édút*; 2Móz 31:18), vagy „*a szövetség szavai*” (héberül: *dibbre habberit*; 2Móz 34:28). *Mózes ötödik könyve* említi „*a szövetségnek tábláit*” (5Móz 9:9, 11, 15). A héberben egyik könyvben sem szerepel a „Tízparancsolat” (héberül: *micvot*, „parancsolatok”) kifejezés, helyette háromszor is az áll, hogy „tíz szó”. Héberül *'aseret haddebarim*, ami a *dábár* szóból származik, a jelentése: „szó”, „mondat”, „ügy”, „dolog”, „beszéd”, „történet”, „ígéret”, „kijelentés” (lásd 2Móz 34:28; 5Móz 4:13; 10:4). A Tízparancsolatnak két változata van, egész kis eltéréssel. Az elsőt 2Móz 20:1-17 szakaszában, a másodikat 5Móz 5:6-21 verseiben találjuk. A második változatot Mózes mondta el Izraelnek, csaknem negyven évvel a Sínai eseménye után, közvetlenül azelőtt, hogy a nép bevonult az ígért földjére (5Móz 1:3-4; 4:44-47). A körülmények magyarázzák a kettő közötti árnyalatnyi különbséget.

Amikor Pál azt az összefoglalást adta, hogy a törvény a szeretet, a Tízparancsolatból idézett (Róm 13:8-10). Isten törvényének összegzése valóban a szeretet, hiszen Ő a szeretet Istene (1Jn 4:16).

Hogyan érthetjük azt, hogy a Tízparancsolat Isten szeretetének kifejeződése? Mit jelent ez? Hogyan nyilatkozik meg benne Isten szeretete?

A TÍZPARANCSOLAT AJÁNDÉK

Olvassuk el 2Móz 20:1-17 szakaszát! Milyen elveket tartalmaz a Tízparancsolat? Milyen a szerkezete?

Figyeljük meg, hogy a Tízparancsolat nem a rendelkezésekkel kezdődik, hanem Isten kegyelmes tettének említésével, amit népéért vitt végbe: „*Én, az ÚR vagyok a te Istened, aki kihoztalak Egyiptom földjéről, a szolgaság házából*” (2Móz 20:2, ÚRK). Az Úr először is azzal mutatta meg kegyelmét, hogy szabadságot és megváltást adott Izraelnek, és csak azután jelentette ki akaratát. A parancsolatokat szeretetből és a tettei miatti hálából kell betartani.

A Tízparancsolat legjobb összefoglalása Isten szerint a „szeretet” (Róm 13:10). A legfőbb a szeretet parancsa, amit két úton lehet kifejezésre juttatni: Isten szeretetével (5Móz 6:5) és a felebarát szeretetével (3Móz 19:18).

Az első négy pontban a Tízparancsolat azt magyarázza, hogy mit jelent szeretni Istent, míg a következő hat a felebarát szeretetének jelentését határozza meg. A Tízparancsolat azzal kezdődik, hogy mindenképp felett Istennek adjunk tisztességet (függőleges irányú szeretet), majd pedig a többi ember tiszteletével (vízszintes irányú szeretet) folytatódik:

1. Tiszteljük, féljük Istent, életünk minden helyzetében neki tulajdonítsuk az első, legfőbb helyet (első parancsolat)!
2. Tartsuk tiszteletben és őrizzük meg Isten kivételes pozícióját, és ne cseréljük Őt fel semmiféle – sem fizikai, sem szimbolikus, sem lelki természetű – bálvánnyal. Legtisztább érzéseink az Úrhoz kötődjenek (második parancsolat)!
3. Tiszteljük Isten nevét – jó hírét és jellemét (harmadik parancsolat)!
4. Tartsuk tiszteletben imádatának és nyugalmanak napját, a szombatot (negyedik parancsolat)!
5. Tiszteljük a szüleinket (ötödik parancsolat)!
6. Tiszteljük az életet (hatodik parancsolat)!
7. Tartsuk tiszteletben a házasságot (hetedik parancsolat)!
8. Tartsuk tiszteletben az emberek tulajdonát (nyolcadik parancsolat)!
9. Tiszteljük mások hírnevét (kilencedik parancsolat)!
10. Tiszteljük önmagunkat, nehogy az önző vágyak megrontsák jellemünket (tizedik parancsolat)!

Ahogy Jézus mondta: „*Ha engem szerettek, az én parancsolataimat megtartátok*” (Jn 14:15, lásd még 1Jn 4:20-21). Tehát az igazi engedelmesség egyszerűen a Jézus iránti szeretet és hála kifejezése, amit a legerősebben azzal mutatunk be, ahogyan a többi emberrel bánunk.

ISTEN TÖRVÉNYÉNEK SZEREPEI

A törvény megmutatja Isten jellemét, azt, hogy ki Ő. Isten szent, igaz és jó, mint ahogy a törvénye is az. Pál megerősíti: „*De a törvény szent, és a parancsolat szent, igaz és jó*” (Róm 7:12, ÚRK).

A Biblia határozottan pozitív fényben mutatja be Isten törvényét (Mt 5:17-18; Jn 14:15; 1Kor 7:19). A törvényről lehet verset írni (Zsoltár 119), énekelni róla (Zsoltár 19), éjjel és nappal elmélkedni rajta (Zsolt 1:2; Józs 1:8). Megőrzi a rossztól, bölcsességet, értelmet, egészséget, jólétet és békeséget ad (5Móz 4:1-6; Példabeszédek 2–3).

1. Isten törvénye olyan, mint a kerítés, ami az élethez tágas, szabad teret biztosít, de figyelmeztet, hogy egy bizonyos ponton túl veszélyek, problémák, bonyodalmak fenyegetnek, sőt még a halál is (1Móz 2:16-17; Jak 2:12).
2. A törvény egyben jelzőtábla is, ami Jézusra mutat, mert Ő az, aki megbocsátja bűneinket és megváltoztatja az életünket (2Kor 5:17; 1Jn 1:7-9). A törvény elvezet bennünket Krisztushoz, mint egy *paidagógosz*, azaz nevelő/védelmező (Gal 3:24).

Olvassuk el Jak 1:23-25 verseit! Mit mond itt az apostol? Hogyan utalnak a szavai a törvény feladatára és fontosságára, noha a törvény nem üdvözít?

A tükörben megláthatjuk a hibákat, igen, de a tükör semmin nem képes változtatni. Megmutatja a problémákat, de megoldást nem kínál. Ugyanez a helyzet Isten törvényével. Ha a törvény betartásával próbálnánk megigazulni Isten előtt, az olyan lenne, mintha folyamatosan néznénk a tükörbe, remélve, hogy előbb-utóbb eltűnik a probléma, amit látunk benne.

Az üdvösséget hitből, nem a törvény cselekedetei által nyerjük, erre hivatkoznak egyes keresztények, akik szerint Krisztus eltörölte a törvényt, ezért már nem kell betartanunk azt. Figyelembe véve azonban, hogy a törvény határozza meg, mi a bűn – „*a bűnt nem ismertem, hanem csak a törvény által*” (Róm 7:7) – ez az állítás nagyon is tévesen értelmezi a törvény és az evangélium közötti kapcsolatot. Pontosan a törvény miatt van szükségünk az evangéliumra.

Mennyire sikeresek a próbálkozásaink, hogy mindig betartsuk Isten törvényét? Elegendők ahhoz, hogy az üdvösségünket erre alapozzuk? Miért van tehát szükségünk az evangéliumra?

A TÖRVÉNY ISTEN ÍGÉRETE

Olvassuk el Róm 3:20-24 szakaszát! Pál egyértelművé teszi, hogy nem üdvözülhetünk a Tízparancsolat betartása által, akkor mégis mi a parancsolatok szerepe az életünkben?

Mózes írásaiban a héber *dabarim* kifejezés vonatkozik a Tízparancsolatra (2Móz 34:28; 5Móz 4:13; 10:4), és a szó szerinti jelentése nem „parancsolatok”, hanem „szavak”. A *dábár*, azaz „szó” (egyes számban) jelentheti azt is, hogy „ígéret”. Számos helyen (5Móz 1:11; 6:3; 9:28; Józs 9:21; 22:4; 23:5; 1Kir 8:56; 2Krn 1:9; Neh 5:12-13) a *dábár* kifejezés fordítása ezért is közvetíti az ígéret gondolatát főnévi, vagy igei alakban.

Ellen G. White a Tízparancsolat szerepéről így ír: „A Tízparancsolat... tíz ígéret” (Ellen G. White megjegyzése, *The SDA Bible Commentary*. 1. köt. 1105. o.). A Tízparancsolatot tehát tekintjük Isten ígéretének, hogy a helyes úton vezet bennünket, és így csodálatos dolgokat vihet végbe értünk, de ehhez nekünk engedelmeskednünk kell!

Olvassuk el Róm 10:4 versét! Hogyan értsük Pál kijelentését arról, hogy Krisztus „a törvény vége”?

Pál kijelenti, hogy Jézus Krisztus a törvény *telosz*-a, de nem abban az értelemben, mintha Ő eltörölte volna a törvényt. Ez inkább azt jelenti, hogy Krisztus a törvény célja, szándéka. Nincs szó arról, hogy engesztelő áldozata megszüntetné annak folytonosságát, érvényességét.

Pál beszél a törvény fontosságáról, érvényességéről és állandó tekintélyéről (Róm 3:31; 1Kor 7:19; Gal 5:6). A *telosz* szó jelentése elsősorban a szándékot, a célt hangsúlyozza, nem az idővel kapcsolatos. Krisztus a kulcs, ami feltárja Isten törvényének valódi jelentését és célját. Ezért volna helytelen azt állítani, hogy Krisztus érvénytelenné tette, felfüggesztette vagy eltörölte a törvényt. Ő a törvény célja, akire az rámutat.

Hogyan mutat a törvény Jézusra? Vagyis mit mutat meg a törvény, ami valóban rá irányítja a tekintetünket?

TOVÁBBI TANULMÁNYOZÁSRA: Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*. Budapest, 1993, Advent Kiadó, „Az Izraelnek adott törvény” c. fejezetből 259-268. o. és a „Sátán ellenségeskedése a törvénnyel” c. fejezet, 289-301. o.

„Isten szándéka az volt, hogy törvénye kihirdetését tiszteletet keltő alkalommá teszi annak felmagasztalt és magasrendű jellegével. A népbe bele kellett vésődjön, hogy mindannak, ami Isten szolgálatával kapcsolatos, a legnagyobb tisztelettel adózzon” (i. m. 260. o.). Ma is érvényes a tiszteletnek ez az elve. Abból fakad, ha felmérjük, milyen hatalmas, természetfeletti, fenséges is az Isten. Dícsőségének szemlélése hálát ébreszt a szívünkben, büszkeségünket alázattá fordítja. Minél közelebbről figyeljük szentségét, annál több hiányosságot fedezünk fel a saját életünkben, ami oda vezet, hogy egyre inkább szomjazunk átformáló jelenlétére és vágyunk mind jobban hasonulni hozzá. Mivel tudjuk, hogy mennyire különbözünk tőle és szent törvényétől, teljes mértékben rá vagyunk utalva Krisztus értünk vállalt, helyettes halálára. Ugyanakkor Jézus egyértelművé tette, hogy ha alázattal elfogadjuk Istent Urunknak és Királyunknak, nem nehéz betartani a parancsolatait (Mt 11:28-30). Krisztus világossá tette, hogy Isten törvénye örökérvényű (Mt 5:17-20). Tapasztalhatjuk a vele való üdvözítő kapcsolat teljességét, ha szeretetből és hálából tartjuk meg a törvényeit, mivel ingyen ad megváltást. A törvény megtartásának hatalmas előnyeit élvezve (végtére is gondolkunk csak bele, mennyi fájdalmat és nehézséget okoz annak megszegése), annak is örülhetünk, hogy tudjuk: az üdvösségünk Jézusban, nem pedig a saját cselekedeteinkben van.

BESZÉLGESSÜNK RÓLA!

- 1) A nép előkészült a törvény fogadására, és ez segítette őket, hogy kellő tiszteletet érezzenek. Ma hol van hasonló tisztelet, áhítat Isten színe előtt a gyülekezetünkben, egyházi életünkben? Vagy talán lassacskán valahogy elveszítettük volna?
- 2) Gondolkozzunk még a szövetség szövegén: „*Népemmé fogadlak titeket, Istenetek leszek!*”! Mit jelent ez számunkra ma? Hogyan mutatkozzon ez meg Isten népe között egyénileg és közösségekben is?
- 3) Amit Isten megparancsol, arra képessé is tesz. Ellen G. White is megállapítja: „Amikor parancsol, képességet is ad parancsa teljesítésére” (*Krisztus példázatai*. Budapest, 1983, H. N. Adventista Egyház, 228. o.). Hogyan valósíthatjuk meg a gyakorlatban ezt az ígéretet, ezt a *dábár-t*?
- 4) Mit felelhetünk arra a gyakran hallható érvelésre, hogy a kereszttel Krisztus eltörölte a törvényt? A legtöbb esetben valójában minek az eltörlésére utalnak?

R. DÁNIEL IRÉN:
LAPTOP ELŐTT

Jézusom! Te föltennéd
a YouTube-ra
a Hegyi beszédet?
A Miatyánkot?
Főpapi imádat?
Prófétai szavad?

Ha itt ülnél velem
éhesen Igére,
dőlne eléd sok link,
figyelmed remélve –
melyiket néznéd meg,
melyiknek hinnél?
„Pogány” meg „keresztény”
izmusok, nézetek
felülírják egymást,
szavadról döntenek,
mit, hogy kell érteni;
a görögben ez áll...

Aki Téged keres,
vajon itt megtalál?

Ömlesztve zúdul rá:
„Ezt hallgasd, ezt kövesd!
Számlasszámom is van,
a kép alatt keresd!”
Gyülizünk, dicsizünk,
mamlaszként gügyögünk...

Látjuk még szentséged?!

Összemosott Téged
reklám, dizájn, biznisz,
mindenki azt fújja,
amit éppen most hisz.
Jön egy újabb ötlet:
„Ezt nézd meg! Ez menő!”
Mocsok, líra, horror,
meg a napi hírek,
világ vége, mantrák,
mi fejünkéből kinő...

Technikánk nagyszerű.
Az ember szűkkeblű.

Mi lett a jó magból,
mit Földünkre szórtál?
Öntözted véreddel,
mindig értünk szóltál...
Leülnél-e mellém
a neten szörfözni,
vagy inkább elmennél
sebeket kötözni?

Szentlélek! Tégy csodát!
Ez örült katyvaszban,
aki tényleg keres,
ne hagyj bús barlangban,
hol csak sorvadozik,
hisz egyszerű a hit!

Az evangélium hálója
sok mindent összefog,
s a végén majd válogatnak
az angyalok